

УДК 657.1/6:336.71

JEL Classification: M41, G34, K42

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2026.15\(48\).277-291](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2026.15(48).277-291)**І.В. Смірнова**, доц., канд. екон. наук*Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна***В.В. Шалімов**, доц., канд. екон. наук*Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький, Україна***Н.В. Смірнова**, доц., канд. екон. наук*Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна*

Підходи до побудови моделі розподілу повноважень у корпоративному управлінні підприємства-позичальника як інструмент попередження шахрайства: обліково-аналітичний аспект

Шахрайство у кредитних відносинах залишається одним із ключових ризиків фінансової стабільності, що зумовлює необхідність формування дієвих інституційних механізмів його попередження. Метою написання статті є обґрунтування теоретико-методичних засад побудови рольової моделі розподілу повноважень у корпоративному управлінні підприємства-позичальника як інструменту попередження шахрайства в контексті обліково-аналітичного забезпечення.

Доведено, що система обліково-аналітичного забезпечення підприємства має функціонувати як інтегрована управлінська платформа раннього виявлення та попередження шахрайських практик упродовж усього кредитного циклу. Обґрунтовано рольову модель управління шахрайськими ризиками, що базується на чіткому розмежуванні стратегічних, управлінських, операційних, правових і контрольних повноважень між учасниками корпоративного управління. Особливу увагу приділено бухгалтерській службі, повноваження якої розглядаються у межах двокомпонентної моделі прямих і опосередкованих функцій, а також її взаємодії з системою комплаєнс-менеджменту в контексті моделі трьох ліній комплаєнс-контролю.

За результатами дослідження встановлено, що ефективне попередження шахрайства за кредитними операціями забезпечується чітким інституційним розмежуванням стратегічних, управлінських, операційних і контрольних повноважень між учасниками корпоративного управління, де бухгалтерська служба виступає не технічним підрозділом, а інституційним центром фінансової достовірності, наскрізним координаційним механізмом якого є система комплаєнс-менеджменту. Доведено, що практична ефективність попередження шахрайства за кредитними операціями суттєво підвищується за умови переосмислення ролі бухгалтерської служби - з технічного підрозділу облікової фіксації до інституційного центру фінансової достовірності та контрольної відтворюваності господарських подій. Запропонований підхід дозволяє підприємствам-позичальникам вибудовувати цілісну систему антишахрайського контролю, у якій комплаєнс-менеджмент виступає наскрізним координаційним механізмом, що інтегрує облікові, аналітичні та наглядові функції в єдину систему управління ризиками кредитного циклу

обліково-аналітичне забезпечення, внутрішній контроль, внутрішній аудит, комплаєнс, комплаєнс-менеджмент, економічна безпека, шахрайство, протидія шахрайству, кредитування

Постановка проблеми. В умовах посилення нестабільності фінансових ринків, зростання обсягів кредитування та ускладнення корпоративних структур проблема шахрайства у кредитних відносинах набуває дедалі більшої гостроти як для підприємств-позичальників, так і для кредитних установ. Шахрайські практики у процесі залучення та обслуговування кредитних коштів завдають значних фінансових збитків, підривають довіру між учасниками кредитного ринку та дестабілізують систему корпоративного управління загалом. Особливої актуальності ця проблема набуває в контексті євроінтеграційних процесів, що передбачають приведення стандартів корпоративного управління та внутрішнього контролю українських підприємств у відповідність до європейських вимог.

В ЄС в 2024 році загальний обсяг платіжного шахрайства зріс до €4.2 млрд (з

€3.5 млрд у 2023), при цьому найбільший внесок дали кредитові перекази; це показує, що шахрайство зміщується в більш «соціально-інженерні» та цифрові вектори [8].

Спільний звіт European Banking Authority (EBA) and the European Central Bank (ECB) фіксує зростання шахрайства саме за кредитовими переказами (2024), попри ефективність SCA (Strong Customer Authentication), тобто посиленої автентифікація клієнта (підтвердження особи користувача щонайменше за двома незалежними факторами у класичних сценаріях карткового шахрайства [9].

Сьогодні проблема полягає також у відсутності цілісної теоретико-методичної бази, яка б визначала роль системи обліково-аналітичного забезпечення у попередженні шахрайства в кредитному циклі підприємства-позичальника. У вітчизняній науковій літературі бухгалтерська служба традиційно розглядається як технічний підрозділ, що виконує функції ретроспективної фіксації господарських операцій. Водночас поза увагою дослідників залишається її потенціал як інституційного центру фінансової достовірності, здатного відігравати активну роль у системі раннього виявлення та локалізації шахрайських практик. Не менш важливою є невизначеність у питанні розподілу повноважень між учасниками корпоративного управління у межах єдиної антишахрайської моделі контролю.

Зазначена проблема безпосередньо пов'язана з важливими науковими та практичними завданнями. З наукової точки зору, її вирішення сприяє розвитку теорії обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством, збагаченню концептуального апарату корпоративного управління та поглибленню досліджень у сфері комплаєнс-менеджменту. З практичної точки зору, формування рольової моделі розподілу повноважень у системі попередження шахрайства дозволяє підприємствам-позичальникам вибудовувати дієві механізми внутрішнього контролю, знижувати кредитні ризики та підвищувати якість фінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики попередження шахрайства у кредитних відносинах в контексті обліково-аналітичного забезпечення охоплює кілька взаємопов'язаних напрямів наукового пошуку, які у своїй сукупності формують теоретичне підґрунтя цієї статті.

Так, питання обліково-аналітичного забезпечення як системної категорії є достатньо досліджуваними у працях вітчизняних науковців. Зокрема, Сікач Н.С. розглядає сутність та структуру обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємницької діяльності, обґрунтовуючи його роль як інформаційної платформи для прийняття управлінських рішень та виокремлює ключові критерії якості обліково-аналітичної інформації - достовірність, повноту, доречність та своєчасність [4]. Колесніченко А.С. досліджує специфіку формування обліково-аналітичного забезпечення у фінансово-кредитній та бюджетній сферах, доводячи наявність спільних методологічних підходів до побудови звітності як ключового компонента інформаційно-аналітичної системи управління незалежно від організаційно-правової форми суб'єкта господарювання [3].

Обліково-аналітичне забезпечення кредитних операцій банківської установи в контексті законодавчих змін досліджено у роботі Зорі О.П. та Саєнко М.А., де акцентовано увагу на особливостях облікового відображення кредитних операцій та їх відповідності чинним нормативним вимогам [1]. Безпосередній зв'язок між обліково-аналітичним забезпеченням і протидією кредитному шахрайству розкрито у дослідженні Коваленка І.В., де обліковий механізм розглядається як інструмент виявлення та нейтралізації шахрайських схем у кредитних відносинах [2]. Проблеми запобігання шахрайству у сфері банківської діяльності з позицій правового та організаційного регулювання досліджено Фінагєєвим В.О., який систематизував

наукові підходи до розуміння природи банківського шахрайства та виокремив основні прогалини у нормативно-правовому забезпеченні його попередження [5].

Тематика дослідження висвітлюється і у міжнародних стандартах та концептуальних моделях. Так, Модель трьох ліній Інституту внутрішніх аудиторів (ІА, 2024) забезпечує теоретичне підґрунтя для розмежування операційних, наглядових і незалежно-оцінювальних функцій у системі [11]. Стандарт ISO 37301:2021 встановлює вимоги до систем комплаєнс-менеджменту, визначаючи їх структуру, принципи та механізми впровадження [10]. Інтегрована концептуальна основа внутрішнього контролю COSO (2013) формує загальновизнані підходи до побудови ефективних систем внутрішнього контролю на рівні підприємства [6]. Проект Erasmus+ EUComplianceM4UA представляє практичний досвід імплементації європейського підходу до комплаєнс-менеджменту у вищій освіті України, що є релевантним у контексті євроінтеграційних процесів та адаптації вітчизняної практики до міжнародних стандартів [7].

Однак, незважаючи на значний науковий доробок у суміжних галузях, питання побудови цілісної рольової моделі розподілу повноважень у корпоративному управлінні підприємства-позичальника як інструменту попередження шахрайства залишається недостатньо дослідженим, що і зумовлює необхідність проведення цього дослідження.

Постановка завдання. Мета написання статті полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад побудови рольової моделі розподілу повноважень у корпоративному управлінні підприємства-позичальника як інструменту попередження шахрайства в кредитному циклі в контексті обліково-аналітичного забезпечення. Для досягнення цієї мети у ході дослідження були вирішені такі завдання: розкрити інституційну роль бухгалтерської служби як центру забезпечення фінансової достовірності в системі корпоративного управління; обґрунтувати двокомпонентну модель повноважень бухгалтерської служби та визначити вплив функцій цієї служби на ефективність попередження шахрайства; провести порівняльний аналіз функцій бухгалтерської служби та системи комплаєнс-менеджменту у попередженні шахрайства за кредитними операціями в контексті моделі трьох ліній комплаєнс-контролю; дослідити особливості взаємодії бухгалтерської служби з іншими суб'єктами корпоративного управління у межах інтегрованої системи обліково-аналітичного забезпечення попередження шахрайства на різних етапах кредитного циклу.

Виклад основного дослідження. У сучасних умовах цифровізації фінансових процесів доцільно переосмислити предмет протидії шахрайству в кредитних відносинах і перейти від вузького підходу, орієнтованого виключно на захист кредитних коштів, до комплексного підходу, центрованого на захисті економічної стійкості підприємства-позичальника. У такій постановці об'єктом захисту виступають не лише залучені фінансові ресурси, а й сукупність критично важливих корпоративних інтересів: активи підприємства, корпоративний контроль власників, ділова репутація, належна правова позиція у потенційних спорах із банківською установою та безперервність операційної діяльності.

З огляду на це, система обліково-аналітичного забезпечення підприємства має розглядатися не як інструмент ретроспективної фіксації господарських операцій, а як інтегрована управлінська платформа раннього виявлення, локалізації та попередження шахрайських практик у межах усього кредитного циклу. Тобто йдеться про необхідність формування спеціалізованого механізму протидії шахрайству у позичальника, що поєднує облікові, контрольні, аналітичні та комплаєнс-процедури в єдину логіку ризик-орієнтованого управління.

Ефективність попередження шахрайства у процесі залучення та обслуговування кредиту визначається не лише якістю контрольних процедур, а й чіткістю інституційного розподілу повноважень між учасниками корпоративного управління (рис. 1). У цьому контексті доцільно застосовувати рольову модель, у межах якої кожен суб'єкт має визначену сферу відповідальності, інструменти контролю та канали ескалації ризиків.

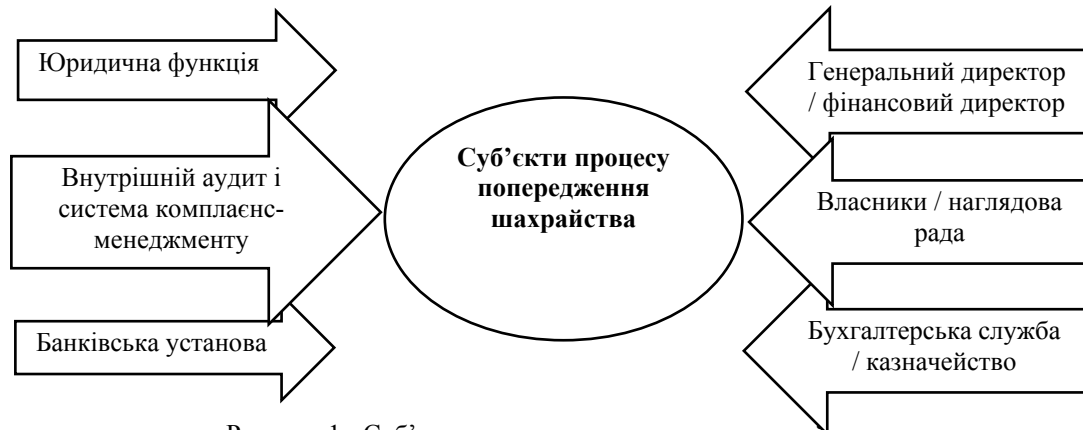

Рисунок 1 - Суб'єкти процесу попередження шахрайства

Джерело: побудовано авторами

На рівні власників і наглядової ради формується стратегічний контур фінансової безпеки підприємства. Саме цей рівень визначає допустимий рівень ризику (risk appetite) у борговому фінансуванні, встановлює граничні параметри надання персональних гарантій, затверджує політику попередження шахрайства та загальні принципи взаємодії з банківськими установами. Крім того, наглядовий рівень повинен забезпечувати регулярний перегляд профілю шахрайських ризиків, контроль дотримання ковенантних обмежень і своєчасну ескалацію інцидентів, що можуть призвести до втрати корпоративного контролю або суттєвих репутаційних втрат.

Розглянемо роль кожного суб'єкту більш детально.

Генеральний і фінансовий директори несуть персональну управлінську відповідальність за достовірність кредитного досьє, повноту розкриття інформації перед банківською установою, а також за дотримання ковенантної дисципліни протягом усього строку кредитування. У практичній площині це означає забезпечення цілісності даних обліково-аналітичної системи, запровадження регламентів верифікації критичних фінансових показників, контроль цільового використання кредитних коштів та ініціювання коригувальних заходів при виявленні відхилень. Їхня функція є інтеграційною: вони поєднують фінансовий, правовий і контрольний контури в єдину систему управлінських рішень.

Бухгалтерська служба та казначейство забезпечують операційний рівень попередження шахрайства. До їхніх ключових завдань належать документальне підтвердження господарських операцій, контроль реквізитів розрахунків, дотримання процедур багаторівневого погодження платежів, ведення журналів змін первинних документів і формування доказового сліду фінансових дій. Саме ці підрозділи першими фіксують нетипові транзакційні сценарії, ознаки підміни платіжних інструкцій або несанкціонованого втручання в розрахункові процеси. Від якості їх регламентної дисципліни залежить своєчасність виявлення інцидентів та мінімізація фінансових втрат.

Юридична служба формує правозахисний контур кредитних відносин. Її роль полягає у попередній правовій експертизі кредитної документації, картографуванні ризиків договору та забезпечення (застави, поруки, гарантій), виявленні асиметричних

або потенційно дискреційних умов, а також у супроводі комунікацій із банківською установою з юридично значущих питань. Юридична функція також відповідає за належне оформлення доказової бази в разі спорів і за процедурну коректність внутрішніх рішень підприємства, що мають правові наслідки для власників і бенефіціарів.

Внутрішній аудит і комплаєнс-функція забезпечують незалежний контроль якості системи попередження шахрайства, але їхні ролі не є тотожними:

- внутрішній аудит оцінює результативність і дієвість контрольного середовища *post factum*, перевіряє, чи працюють процедури так, як передбачено регламентами, та надає рекомендації щодо усунення системних слабких місць;

- комплаєнс-функція здійснює поточний нагляд за дотриманням внутрішніх політик, етичних стандартів і зовнішніх нормативних вимог, фокусуючись на попередженні порушень до їх матеріалізації у збитки.

У кредитному циклі комплаєнс-функція є критично важливою, оскільки саме вона інституціоналізує превентивну логіку: перевіряє конфлікти інтересів, контролює належність каналів комунікації, відстежує дотримання процедур авторизації, верифікації та ескалації інцидентів. У зрілій моделі управління комплаєнс-менеджмент виступає методологічним «мостом» між фінансовим контролем, правовою функцією, інформаційною безпекою та внутрішнім аудитом.

З боку банківської установи належна практика передбачає прозорість договірних умов, процедурно коректне внесення змін до реквізитів і параметрів обслуговування, а також захист каналів інформаційного обміну з клієнтом. Для підприємства-позичальника важливо, щоб взаємодія з банком відбувалася через формалізовані, верифіковані канали, із фіксацією юридично значущих повідомлень та підтвердженням автентичності критичних інструкцій. Такий підхід знижує ризик маніпуляцій у контактній зоні та підвищує доказову стійкість сторін у разі інцидентів.

Рольова модель управління шахрайськими ризиками в кредитному циклі підприємства-позичальника має ґрунтуватися на чіткому розмежуванні стратегічних, управлінських, операційних, правових і контрольних повноважень. За такої моделі власники формують рамкові параметри ризику, менеджмент забезпечує достовірність і дисципліну виконання зобов'язань, фінансові підрозділи реалізують операційні запобіжники, юридична функція гарантує правову стійкість, а внутрішній аудит і комплаєнс-менеджмент здійснюють незалежний та поточний нагляд за цілісністю всієї системи. Саме така архітектура створює належні передумови для мінімізації шахрайських втрат, захисту інтересів власників та підвищення стійкості підприємства у взаємодії з банківськими установами.

У цій взаємодії особливе місце належить бухгалтерській службі, яка виконує роль первинного генератора верифікованої інформації про фінансові події, тоді як інші функціональні суб'єкти забезпечують її нормативну кваліфікацію, правову інтерпретацію, незалежну оцінку та управлінську імплементацію рішень. Тому необхідною є деталізація взаємодії бухгалтерської служби з усіма іншими суб'єктами процесу попередження шахрайства (рис. 2).

У межах взаємодії з комплаєнс-підрозділом бухгалтерська служба формує первинний масив ризиково релевантних даних: відомості про нетипові операції, відхилення від затверджених маршрутів погодження, ознаки неправомірних змін реквізитів, а також документальні підтвердження фактичних обставин події. Комплаєнс-підрозділ, у свою чергу, здійснює нормативну кваліфікацію отриманих сигналів, визначаючи, чи йдеться про процедурне порушення, комплаєнс-ризик або потенційний шахрайський інцидент. На цій основі формуються режим реагування, рівень ескалації та перелік контрольних коригувань. Таким чином, бухгалтерська

служба забезпечує емпіричну базу комплаєнсу, а комплаєнс-підрозділ трансформує цю базу у регуляторно й організаційно коректне управлінське рішення.

Рисунок 2- Взаємодія бухгалтерської служби з суб'єктами процесу попередження шахрайства
Джерело: сформовано авторами

Функціональний зв'язок бухгалтерської та юридичної служб має вирішальне значення для забезпечення правової стійкості підприємства-позичальника. Бухгалтерська служба забезпечує повноту та доказовість фактичного матеріалу: первинні документи, хронологію погоджень, журнали змін, підтвердження платіжних дій, обґрунтування фінансових показників і виконання договірних умов. На підставі цього масиву юридична служба здійснює правову інтерпретацію події, визначає характер правового ризику, формує алгоритм захисту інтересів підприємства у відносинах із банківською установою та, за потреби, у претензійно-позовному процесі. Отже, бухгалтерська служба створює фактологічний фундамент, а юридична служба - правозастосовний механізм захисту.

У взаємодії з внутрішнім аудитом бухгалтерська служба виступає джерелом операційного сліду функціонування контролів: даних про фактичне виконання регламентів, результати перевірок, відхилення, ескалаційні дії та усунення виявлених недоліків. Внутрішній аудит, зберігаючи незалежний статус, здійснює оцінку результативності контрольного середовища та якості комплаєнс-процедур, перевіряючи не лише формальне існування правил, а й реальну ефективність їх застосування. У підсумку забезпечується цикл безперервного вдосконалення: операційні дані бухгалтерської служби перетворюються на аудиторські висновки, які стають підставою для коригування політик і процедур.

Для фінансового директора та виконавчого керівництва бухгалтерська служба є ключовим постачальником достовірної інформації, необхідної для прийняття рішень щодо управління ризиками, дотримання ковенантних обмежень і підтримання фінансової стійкості підприємства. На основі обліково-аналітичних даних керівництво визначає доцільність коригувальних заходів (перегляд платіжних пріоритетів, уточнення лімітів, зміни внутрішніх процедур), а також приймає рішення про ескалацію ризику на рівень власників або наглядового органу. Відтак бухгалтерська служба забезпечує інформаційно-аналітичну основу управлінської дії, тоді як керівництво забезпечує її інституційне впровадження.

Функціональне навантаження бухгалтерської служби у системі попередження шахрайства доцільно класифікувати на пряме та опосередковане. Прямі функції пов'язані з безпосереднім контролем легітимності господарських операцій, документів і платіжних рішень, тоді як опосередковані функції спрямовані на формування інституційного середовища прозорості, доказовості та комплаєнс-дисципліни, у межах якого ймовірність реалізації шахрайських практик суттєво знижується.

У системі корпоративного управління підприємства-позичальника бухгалтерську службу доцільно розглядати не як технічний підрозділ облікової

фіксації, а як інституційний центр забезпечення фінансової достовірності та контрольної відтворюваності господарських подій. Її функціональна специфіка полягає у поєднанні трьох критичних ролей: формування первинної доказової основи операцій, контролю правомірності документального обігу та забезпечення зіставності даних для управлінського, банківського, аудиторського й правозастосовного контурів. За таких умов бухгалтерська служба набуває системоутворюючого значення для запобігання шахрайству в кредитному циклі.

Методично обґрунтованим є розгляд повноважень бухгалтерської служби у межах двокомпонентної моделі, у межах якої виділяють прямі (безпосередні) функції, що спрямовані на оперативне блокування або виявлення неправомірних дій, та опосередковані (системоутворюючі) функції, що формують інституційне середовище, у якому реалізація шахрайських практик істотно ускладнюється, а їх доведення - спрощується.

Прямі антишахрайські функції мають прикладний, транзакційно-документарний характер і реалізуються на рівні конкретної операції, платіжного доручення або пакета первинних документів. Особливості їх реалізації представлено у табл. 1.

Таблиця 1 - Прямі антишахрайські функції бухгалтерської служби

Функція	Особливості реалізації функції
Верифікація первинних документів і підтвердження їх автентичності	Йдеться про контроль повноти та коректності обов'язкових реквізитів, перевірку належності повноважень підписантів, зіставлення змісту документа з фактичними параметрами господарської операції. Важливим елементом є ідентифікація ознак фальсифікації: дублювання документів, невиправдані коригування, розрив логічного зв'язку між первинними документами і обліковими записами. Реалізація цієї функції мінімізує ризик документарного шахрайства та неправомірної легітимації операцій.
Передплатіжний контроль операцій кредитними коштами	Передплатіжна перевірка охоплює правомірність платежу, відповідність умовам договору, бюджетним обмеженням і цільовому призначенню кредитного фінансування. Окреме значення має контроль зміни реквізитів за процедурою подвійного підтвердження через незалежні канали зв'язку. Такий підхід знижує вразливість до підміни платіжних інструкцій і до несанкціонованого відхилення від погодженого фінансового плану.
Контроль повноважень і маршруту погодження	Ефективність попередження шахрайства безпосередньо залежить від дотримання принципу розмежування несумісних функцій: ініціювання, погодження, виконання і облік не можуть бути сконцентровані в одній посадовій ролі. Бухгалтерська служба забезпечує перевірку коректності маршруту погодження, фіксує відступи від регламенту та ініціює їх усунення. Це унеможливило приховану концентрацію контролю над фінансовою операцією.
Оперативна ідентифікація аномальних операцій	До цієї функції належить виявлення нетипових сум, незвичних часових параметрів, нових контрагентів без належної перевірки, а також серій повторюваних дрібних платежів, що можуть бути ознакою дроблення ризику. Оперативна аналітична реакція бухгалтерської служби дозволяє виявити потенційно шахрайський сценарій до його фінансової матеріалізації
Первинна ескалація інцидентів	У разі виявлення ризикової операції бухгалтерська служба запускає регламент реагування: невідкладне інформування фінансового керівництва, комплаєнс-функції та юридичної служби; ініціювання тимчасового призупинення операції у межах наданих повноважень; формування початкового масиву доказових даних. Ця функція забезпечує швидке перенесення ризикової події в управлінську площину

Джерело: узагальнено авторами

Опосередковані функції (табл. 2) не завжди пов'язані з негайним блокуванням конкретного порушення, однак саме вони визначають якість контрольного середовища та довгострокову стійкість підприємства до шахрайських загроз.

Таблиця 2 - Опосередковані антишахрайські функції бухгалтерської служби

Функція	Особливості реалізації функції
Забезпечення інформаційної прозорості для органів корпоративного управління	Бухгалтерська служба формує достовірну, своєчасну й зіставну інформаційну основу для наглядового органу, фінансового керівництва, комплаєнс-функції та внутрішнього аудиту. Це зменшує інформаційну асиметрію в управлінні, підвищує якість рішень щодо ризиків і посилює превентивну спроможність корпоративної системи.
Підтримка ковенантного моніторингу	Опосередкований внесок бухгалтерської служби у протидію шахрайству проявляється через регулярний розрахунок ковенантних показників, підготовку належно оформленого доказового пакета для банківської установи та раннє сигналізування про ризик порушення договірних обмежень. Дотримання ковенантної дисципліни знижує ймовірність правових конфліктів і недобросовісного використання формальних підстав для тиску на позичальника.
Формування доказової бази і підтримка доказової готовності	Системне збереження журналів змін, версій документів, метаданих погодження та авторизації створює умови для швидкої реконструкції ланцюга подій у разі інциденту. Наявність такої доказової інфраструктури має вирішальне значення для внутрішніх розслідувань, взаємодії з аудитом і захисту правової позиції підприємства у спорах.
Участь у регламентації процесів і стандартизації контрольних точок	Бухгалтерська служба бере участь у розробленні внутрішніх положень щодо документообігу, платіжних процедур, лімітної політики та маршрутів погодження. Стандартизація контрольних точок у кредитному циклі знижує залежність від ситуативних рішень і посилює інституційну сталість системи попередження шахрайства.
Підтримка комплаєнс-культури через регламентну дисципліну	Послідовне застосування правил без неформальних «виключень» формує у працівників практику належної поведінки та нульової терпимості до документарних порушень. У взаємодії з комплаєнс-менеджментом це сприяє становленню культури доброчесності, у межах якої ризик повторюваних шахрайських дій суттєво знижується.

Джерело: узагальнено авторами

Узагальнення впливу особливостей реалізації функції бухгалтерської служби на підвищення ефективності попередження шахрайства у процесі залучення та обслуговування кредитних коштів представлено у табл. 3.

Наведена систематизація підтверджує доцільність подвійного трактування ролі бухгалтерської служби у попередженні шахрайства. Прямі функції мають переважно операційно-запобіжний характер і спрямовані на негайне блокування неправомірних дій у транзакційному циклі. Натомість опосередковані функції формують інституційну інфраструктуру стійкості: забезпечують достовірність даних для корпоративного управління, підтримують договірну дисципліну, посилюють доказову базу та інтегрують облікові процедури з системою комплаєнс-менеджменту. У сукупності це створює передумови для зменшення як прямих фінансових втрат, так і довгострокових правових та репутаційних наслідків шахрайських інцидентів.

Необхідно відмітити, що наскрізним координаційним механізмом попередження шахрайства в обліково-аналітичному забезпеченні підприємства виступає система комплаєнс-менеджменту. На нашу думку, комплаєнс-менеджмент не є допоміжним

елементом, а виступає системоутворюючою ланкою, що переводить попередження шахрайства з фрагментарної практики у режим цілісного корпоративного управління.

У цій системі бухгалтерська служба виконує подвійну роль:

- операційного провідника комплаєнс-вимог у щоденних фінансових процедурах;
- інформаційно-доказового центру, що забезпечує верифікованість рішень і дій підприємства у взаємодії з банківською установою, аудитом і регуляторним середовищем.

Таблиця 3 - Функції бухгалтерської служби у системі попередження шахрайства підприємства-позичальника

Зміст функції бухгалтерської служби	Контрольні інструменти реалізації	Очікуваний антишахрайський ефект
Прямі функції		
Верифікація первинних документів та повноважень підписантів	Формалізовані чек-листи документальної перевірки; контроль обов'язкових реквізитів; звірка із договірною та обліковою інформацією; перевірка чинності електронних підписів	Недопущення документарних підривок, зниження ризику несанкціонованих фінансових операцій
Передплатіжний контроль операцій, пов'язаних із кредитними коштами	Багаторівневе погодження платежів; контроль цільового призначення; перевірка відповідності бюджету та умовам кредитного договору	Запобігання нецільовому використанню кредиту, блокування сумнівних платежів до їх виконання
Контроль коректності реквізитів і змін платіжних інструкцій	Процедура подвійного підтвердження змін; реєстр дозволених реквізитів; журнал змін із цифровим слідом	Зниження ризику підміни рахунків, мінімізація втрат від соціотехнічних атак
Оперативне виявлення транзакційних аномалій	Набір індикаторів нетиповості (сума, контрагент, час, частота); автоматизовані сповіщення; контроль ручних коригувань	Раннє виявлення потенційно шахрайських схем і скорочення часу реагування
Первинна ескалація інцидентів	Регламент повідомлення керівництва, комплаєнс-функції та юридичної служби; протокол тимчасового призупинення операції	Локалізація інциденту на ранній стадії та зменшення масштабу збитків
Опосередковані функції		
Формування достовірної інформаційної бази для органів корпоративного управління	Регламент закриття періоду; внутрішні контрольні звірки; стандарти управлінської та фінансової звітності	Зниження інформаційної асиметрії, підвищення якості управлінських рішень щодо ризиків
Підтримка контролю дотримання ковенантних обмежень	Реєстр ковенантів; календар контрольних дат; регулярний розрахунок ковенантних показників; система раннього попередження	Запобігання «технічним дефолтам», зниження правових і фінансових ризиків у взаємодії з банківською установою
Забезпечення доказової спроможності в разі спорів та розслідувань	Архів версій документів; аудит-трек змін; збереження метаданих погодження та авторизації	Підвищення спроможності підприємства до правового захисту та відновлення контролю після інциденту
Методична участь у побудові внутрішніх регламентів контролю	Розроблення процедур документообігу, матриці повноважень, лімітної політики, маршрутів погодження	Інституційне зниження вразливості процесів до шахрайських практик
Підтримка комплаєнс-дисципліни та культури доброчесності	Узгодження процедур із системою комплаєнс-менеджменту; участь у навчанні персоналу; регулярне інформування про типові порушення	Формування середовища нетерпимості до шахрайства, зниження повторюваності інцидентів

Джерело: побудовано авторами

Отже, бухгалтерська служба є не периферійним, а системоутворюючим елементом комплаєнс-архітектури. У зв'язку з цим необхідно провести порівняльний аналіз функцій системи комплаєнс-менеджменту та бухгалтерської служби у попередженні шахрайства за кредитними операціями (табл. 4).

Таблиця 4 - Порівняльна характеристика функцій системи комплаєнс-менеджменту та бухгалтерської служби у попередженні шахрайства за кредитними операціями

Функція	Система комплаєнс-менеджменту (зміст і особливості для кредитних операцій)	Бухгалтерська служба (зміст і особливості для кредитних операцій)
1. Нормотворча	Формує та актуалізує внутрішні політики попередження шахрайства, кодекси доброчесної взаємодії з банківськими установами, стандарти повідомлення про інциденти, правила управління конфліктом інтересів. Для кредитних операцій визначає обов'язкові процедури перевірки умов кредиту, режим документування змін реквізитів, вимоги до контролю ковенантних обмежень і порядок дій при ризику дефолту.	Операціоналізує норми у вигляді робочих регламентів: маршрути погодження кредитних платежів, вимоги до первинних документів, порядок верифікації реквізитів, шаблони контрольних листів. Для кредитних операцій забезпечує технічне впровадження правил цільового використання коштів, документальну відтворюваність операцій і узгодження облікових процедур із договірними умовами банку.
2. Контрольна	Здійснює поточний нагляд за дотриманням затверджених регламентів, виявляє порушення процедур, перевіряє конфлікти інтересів і повноту документування критичних рішень. У кредитному контурі контролює належність комунікацій із банком, дотримання процедур зміни умов кредитування, своєчасність виконання інформаційних обов'язків позичальника.	Реалізує первинний (операційний) контроль: перевіряє правомірність платежів, автентичність документів, повноваження підписантів, коректність реквізитів і дотримання лімітів. У кредитних операціях контролює відповідність платежів призначенню кредиту, проходження багаторівневого погодження та своєчасне відображення даних для моніторингу ковенантів.
3. Освітня	Формує комплаєнс-культуру та нульову терпимість до шахрайства, організовує навчання щодо етики, конфлікту інтересів, механізмів повідомлення про порушення, соціотехнічних загроз. Для кредитних операцій акцентує увагу на ризиках ВЕС-атак, підміни реквізитів, неправомірного впливу на рішення щодо кредитних коштів.	Забезпечує прикладне навчання працівників фінансового блоку: як перевіряти документи, реквізити, ланцюг погодження та ознаки нетипових операцій. Для кредитних операцій проводить інструктажі щодо контролю цільового використання, виявлення «дроблення» платежів, фіксації підозрілих змін у платіжних інструкціях.
4. Комунікаційно-ескалаційна	Встановлює канали внутрішнього повідомлення про порушення, визначає строки і рівні ескалації, координує передання ризикових сигналів керівництву, власникам та за потреби — юридичній функції. У кредитній площині забезпечує швидкий перехід від виявлення ризику до управлінського рішення (призупинення операції, правова оцінка, комунікація з банком).	Генерує первинний ризиковий сигнал на основі облікових даних і запускає регламент ескалації (до фінансового директора, комплаєнс-функції, юридичної служби). Для кредитних операцій забезпечує оперативне інформування про ризик порушення ковенантів, підозрілу зміну реквізитів або нецільовий характер платежу, а також технічне блокування операції в межах повноважень.
5. Інтеграційна	Інтегрує результати внутрішнього аудиту, юридичного аналізу, фінансового моніторингу та інформаційної безпеки в єдину карту ризиків; формує цілісну модель запобігання шахрайству. Для кредитних операцій поєднує договірні ризики, фінансові індикатори, кіберсигнали та репутаційні наслідки в єдиний контур управління.	Забезпечує інтеграцію на рівні даних: зводить облікову, платіжну, договірну й аналітичну інформацію для потреб комплаєнсу, аудиту та управління. У кредитних операціях формує єдиний доказовий масив щодо руху кредитних коштів, виконання ковенантних обмежень, історії погоджень і змін документів, що підсилює правову та переговорну позицію підприємства.

Джерело: побудовано авторами

Як видно з табл. 4, система комплаєнс-менеджменту та бухгалтерська служба виконують взаємодоповнювальні, але не тотожні ролі у попередженні шахрайства за кредитними операціями. Система комплаєнс-менеджменту формує нормативну рамку, визначає правила поведінки, координує ескалацію ризиків і інтегрує результати контролю на рівні корпоративного управління. Натомість бухгалтерська служба забезпечує операційну реалізацію цих вимог через перевірку документів, передплатіжний контроль, фіксацію відхилень і формування доказового масиву даних. Такий розподіл повноважень створює інституційно стійку модель, у якій комплаєнс-менеджмент задає методологію та нагляд, а бухгалтерська служба забезпечує щоденну контрольну дієвість. У контексті кредитних правовідносин це має принципове значення, оскільки дозволяє одночасно знижувати ризик прямих фінансових втрат, запобігати порушенню ковенантних обмежень і посилювати правову та репутаційну позицію підприємства-позичальника.

Ефективність системи комплаєнс-менеджменту у сфері кредитних операцій визначається не ізольованою діяльністю окремих підрозділів, а якістю їх інституційної взаємодії.

Для теоретичного обґрунтування ролі бухгалтерської служби доцільно використовувати модель трьох ліній комплаєнс-контролю, яка забезпечує чітке розмежування операційних, наглядових і незалежно-оцінювальних функцій.

1. Перша лінія - операційне управління ризиком. На цьому рівні бухгалтерська служба реалізує контрольні процедури у режимі поточного процесу: верифікує документи, контролює правомірність платежів, перевіряє повноваження, фіксує відхилення та ініціює первинну ескалацію. Саме тут відбувається безпосереднє запобігання порушенням до моменту їх фінансової матеріалізації.

2. Друга лінія - методологічний і наглядовий комплаєнс. Комплаєнс-функція встановлює правила, критерії порушень, індикатори ризику та процедури реагування, а також здійснює моніторинг дотримання цих вимог. Вона не підміняє бухгалтерську службу, а задає нормативну рамку її контрольних дій та оцінює якість їх виконання.

3. Третя лінія - незалежне підтвердження. Внутрішній аудит проводить незалежну оцінку ефективності першої та другої ліній, перевіряючи, чи забезпечує система комплаєнс-контролю належний рівень запобігання шахрайству, своєчасність ескалації та відтворюваність доказової бази.

У табл. 5 представлено позиціонування бухгалтерської служби в моделі трьох ліній комплаєнс-контролю.

Запропонована матриця демонструє, що бухгалтерська служба у моделі трьох ліній комплаєнс-контролю має дуальну інституційну природу: з одного боку, вона є ключовим виконавцем операційних запобіжників, з іншого - постійним об'єктом методологічного нагляду та незалежного аудиторського підтвердження. Такий підхід забезпечує замкнений цикл контрольної якості: від виконання процедур до їх моніторингу, оцінки, коригування та повторної перевірки результативності. Саме ця циклічність формує стійкість системи попередження шахрайства в кредитних операціях підприємства-позичальника.

У такій конструкції бухгалтерська служба посідає позицію центрального операційного носія комплаєнс-режиму: вона забезпечує фактичну реалізацію контрольних процедур, генерує первинні ризикові сигнали та формує доказову основу для методологічного нагляду і незалежної оцінки. Саме тому її інституційна спроможність є визначальною умовою результативності всієї системи комплаєнс-менеджменту у кредитних правовідносинах підприємства-позичальника.

Таблиця 5 - Позиціонування бухгалтерської служби в моделі трьох ліній комплаєнс-контролю

Роль бухгалтерської служби	Перша лінія: операційне управління ризиком	Друга лінія: комплаєнс-нагляд і методологічний контроль	Третя лінія: незалежний внутрішній аудит
Бухгалтерська служба як відповідальний суб'єкт	Бухгалтерська служба безпосередньо реалізує первинні контрольні процедури: верифікацію документів, передплатіжний контроль, перевірку повноважень, фіксацію відхилень, первинну ескалацію ризикових подій. Вона забезпечує поточне дотримання регламентів у кредитних операціях і формує операційний доказовий слід.	Бухгалтерська служба бере участь у впровадженні комплаєнс-вимог у робочі процедури: адаптує методологічні стандарти до облікового процесу, надає дані для моніторингу індикаторів ризику, виконує коригувальні заходи за результатами комплаєнс-нагляду.	Бухгалтерська служба виконує рекомендації внутрішнього аудиту, усуває виявлені недоліки контрольного середовища, запроваджує коригувальні дії та підтверджує їх фактичну результативність через оновлені процедури і звітні матеріали.
Бухгалтерська служба як об'єкт оцінки (нагляду, моніторингу, аудиту)	Оцінюється керівництвом фінансової функції за критеріями операційної дисципліни: повнота контролів, своєчасність ескалації, якість документального оформлення, дотримання маршруту погодження, відсутність позарегламентних дій.	Є об'єктом поточного комплаєнс-моніторингу: перевіряється відповідність внутрішнім політикам, відсутність конфлікту інтересів, повнота документування критичних рішень, належність контролю ковенантних обмежень, якість комунікації щодо інцидентів.	Є об'єктом незалежної аудиторської оцінки: перевіряється ефективність і дієвість контрольних процедур, надійність доказової бази, відтворюваність контрольних дій, зрілість внутрішнього контролю та рівень усунення системних причин порушень.

Джерело: побудовано авторами

Висновки та перспективи подальших досліджень. У сучасних умовах цифровізації фінансових процесів предмет протидії шахрайству в кредитних відносинах розглядають як у вузькому розумінні (орієнтованого виключно на захист кредитних коштів), так і комплексному, при якому об'єктом захисту виступають не лише залучені фінансові ресурси, а й сукупність критично важливих корпоративних інтересів: активи підприємства, корпоративний контроль власників, ділова репутація, належна правова позиція у потенційних спорах із банківською установою та безперервність операційної діяльності. З огляду на комплексний підхід, система обліково-аналітичного забезпечення підприємства має розглядатися як інтегрована управлінська платформа раннього виявлення, локалізації та попередження шахрайських практик у межах усього кредитного циклу.

Ефективність попередження шахрайства визначається не лише якістю контрольних процедур, а й чіткістю інституційного розподілу повноважень між учасниками корпоративного управління, який необхідно здійснювати з використанням рольової моделі, у межах якої кожен суб'єкт має визначену сферу відповідальності, інструменти контролю та канали ескалації ризиків. У цій взаємодії особливе місце належить бухгалтерській службі, яка виконує роль первинного генератора верифікованої інформації про фінансові події, тоді як інші функціональні суб'єкти

забезпечують її нормативну кваліфікацію, правову інтерпретацію, незалежну оцінку та управлінську імплементацію рішень.

Методично обґрунтованим є розгляд повноважень бухгалтерської служби у межах двокомпонентної моделі, у межах якої виділяють прямі (безпосередні) функції, що спрямовані на оперативне блокування або виявлення неправомірних дій, та опосередковані (системоутворюючі) функції, що формують інституційне середовище, у якому реалізація шахрайських практик істотно ускладнюється, а їх доведення - спрощується.

Необхідно відмітити, що наскрізним координаційним механізмом попередження шахрайства в обліково-аналітичному забезпеченні підприємства виступає система комплаєнс-менеджменту. На нашу думку, комплаєнс-менеджмент не є допоміжним елементом, а виступає системоутворюючою ланкою, що переводить попередження шахрайства з фрагментарної практики у режим цілісного корпоративного управління.

Система комплаєнс-менеджменту та бухгалтерська служба виконують взаємодоповнюючі, але не тотожні ролі у попередженні шахрайства за кредитними операціями. Система комплаєнс-менеджменту формує нормативну рамку, визначає правила поведінки, координує ескалацію ризиків і інтегрує результати контролю на рівні корпоративного управління. Натомість бухгалтерська служба забезпечує операційну реалізацію цих вимог через перевірку документів, передплатіжний контроль, фіксацію відхилень і формування доказового масиву даних. Такий розподіл повноважень створює інституційно стійку модель, у якій комплаєнс-менеджмент задає методологію та нагляд, а бухгалтерська служба забезпечує щоденну контрольну дієвість. У контексті кредитних правовідносин це має принципове значення, оскільки дозволяє одночасно знижувати ризик прямих фінансових втрат, запобігати порушенню ковенантних обмежень і посилювати правову та репутаційну позицію підприємства-позичальника.

Для теоретичного обґрунтування ролі бухгалтерської служби доцільно використовувати модель трьох ліній комплаєнс-контролю, у межах якої бухгалтерська служба має дуальну інституційну природу: з одного боку, вона є ключовим виконавцем операційних запобіжників, з іншого - постійним об'єктом методологічного нагляду та незалежного аудиторського підтвердження. Такий підхід забезпечує замкнений цикл контрольної якості: від виконання процедур до їх моніторингу, оцінки, коригування та повторної перевірки результативності. Саме ця циклічність формує стійкість системи попередження шахрайства в кредитних операціях підприємства-позичальника.

Перспективами подальших досліджень є розробка практичного інструментарію імплементації рольової моделі розподілу повноважень у корпоративному управлінні підприємств-позичальників різних організаційно-правових форм та галузевої приналежності, зокрема формування методичних рекомендацій щодо інтеграції обліково-аналітичного забезпечення із системою комплаєнс-менеджменту в єдину антишахрайську архітектуру контролю.

Розвиток і вдосконалення компетентностей в сфері механізму протидії шахрайству і ролі комплаєнсу і облікової служби є запорукою формування фахівців, орієнтованих на сучасні підходи в сфері корпоративного управління. Саме тому реалізація проекту, спрямованого на розвиток компетентностей у сфері комплаєнсу, набуває особливої актуальності та створює фундамент для глибокого й сталого інституційного розвитку в Україні. Ця стаття підготовлена в рамках реалізації проекту Erasmus+ CBHE EUComplianceM4UA [7].

Список літератури

1. Зоря О. П., Саєнко М. А. Обліково-аналітичне забезпечення кредитних операцій банківської установи в контексті законодавчих змін. *Економіка та держава*. № 7/2018. С. 70- 73. URL: <https://lnk.ua/YN32Xw9VJ> (дата звернення 19.11.2025 р.)
2. Коваленко І. В. Обліково-аналітичне забезпечення як механізм протидії кредитному шахрайству. *Економічний часопис ЛДУВС*. 2023. № 1. С. 13-15. URL: <https://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/economy/article/view/875> (дата звернення 19.11.2025 р.)
3. Колесніченко А. С. Облік і звітність у формуванні ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення системи управління суб'єктів господарювання фінансово-кредитної та бюджетної сфери. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: *Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами*. 2017. № 12 (1224). С. 257–259. URL: <https://lnk.ua/pVJdvOv4P> (дата звернення 3.11.2025 р.)
4. Сікач Н. С. Сутність і структура обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємницької діяльності. *Регіональна економіка*. 2024, №2. С. 155-165. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-2-16>
5. Фінагеев В. О. Стан наукового розроблення проблем запобігання шахрайству у сфері банківської діяльності. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. № 2 (99), 2016. С.166-175. URL: <https://lnk.ua/be8B6J8N5> (дата звернення 3.11.2025 р.)
6. COSO - Internal Control - Integrated Framework: 2013 (Framework). URL: <https://lnk.ua/aVpo63AeD> (дата звернення 20.11.2025).
7. Erasmus+ CBHE EUComplianceM4UA project “Implementation of the European approach of Compliance Management in higher education in Ukraine” <https://eucompliancem4ua.eu/> (дата звернення 20.11.2025).
8. Joint EBA-ECB report on payment fraud: strong authentication remains effective but fraudsters are adapting. URL: <https://lnk.ua/Meno6ZdVg> (дата звернення 20.11.2025).
9. Joint report of European Banking Authority (EBA) and the European Central Bank (ECB). URL: <https://lnk.ua/xVmvz5GNv> (дата звернення 20.11.2025).
10. International Organization for Standardization (ISO). 2021. *International Standard ISO 37301 “Compliance management systems - Requirements with guidance for use”*. Geneva: Switzerland. URL: <https://lnk.ua/Y4Q5EYI49> (дата звернення 10.11.2025).
11. The Institute of Internal Auditors. 2024 Updated. *The IIA'S Three Lines Model. An Update of the Three Lines Defense*. URL: <https://lnk.ua/QV0gRrAeg> (дата звернення 10.11.2025).

References

1. Zoria, O. P., & Saienko, M. A. (2018). Accounting and analytical support of credit operations of a banking institution in the context of legislative changes. *Ekonomika ta derzhava*, 7, 70- 73. <https://lnk.ua/YN32Xw9VJ> [in Ukrainian].
2. Kovalenko, I. V. (2023). Accounting and analytical support as a mechanism for combating credit fraud. *Ekonomichnyi chasopys LDUVS*, 1, 13–15. <https://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/economy/article/view/875> [in Ukrainian].
3. Kolesnichenko, A. S. (2017). Accounting and reporting in the formation of effective information and analytical support for the management system of economic entities in the financial, credit, and budgetary spheres. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI»*. Seriya: *Stratehichne upravlinnia, upravlinnia portfeliamy, prohramamy ta proektamy*, 12 (1224), 257–259. <https://lnk.ua/pVJdvOv4P> [in Ukrainian].
4. Sikach, N. S. (2024). The essence and structure of accounting and analytical support for the management system of entrepreneurial activity. *Rehionalna ekonomika*, 2, 155-165. [in Ukrainian] <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-2-16>.
5. Finaheiev, V. O. (2016). The state of scientific research on the problems of fraud prevention in the banking sector. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*, 2 (99), 166-175. <https://lnk.ua/be8B6J8N5> [in Ukrainian].
6. COSO - Internal Control – Integrated Framework: 2013 (Framework). (2013). <https://lnk.ua/aVpo63AeD> [in English].
7. Erasmus+ CBHE EUComplianceM4UA project “Implementation of the European approach of Compliance Management in higher education in Ukraine” <https://eucompliancem4ua.eu/> [in English].
8. Joint EBA-ECB report on payment fraud: strong authentication remains effective but fraudsters are adapting. <https://lnk.ua/Meno6ZdVg> [in English].
9. Joint report of European Banking Authority (EBA) and the European Central Bank (ECB). <https://lnk.ua/xVmvz5GNv> [in English].

10. International Organization for Standardization. 2021. International Standard ISO 37301 “Compliance management systems - Requirements with guidance for use”. ISO <https://lnk.ua/Y4Q5EYI49> [in English].
11. The Institute of Internal Auditors. (2024). The IIA’s three lines model: An update of the three lines of defense. <https://lnk.ua/QV0gRrAeg> [in English].

Iryna Smirnova, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Volodymyr Shalimov, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi, Ukraine

Nadiia Smirnova, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Designing a Model for the Distribution of Powers in the Corporate Governance of a Borrower Enterprise as a Fraud Prevention Tool: An Accounting and Analytical Perspective

Fraud in credit relations remains one of the key risks to financial stability, which necessitates the development of effective institutional mechanisms for its prevention. The purpose of this article is to substantiate the theoretical and methodological foundations for building a role-based model for the distribution of powers in the corporate governance of a borrowing enterprise as a tool for preventing fraud in the context of accounting and analytical support.

It has been proven that the enterprise accounting and analytical support system must function as an integrated management platform for early detection and prevention of fraudulent practices throughout the entire credit cycle. A role-based model for managing fraud risks has been justified, which is based on a clear separation of strategic, managerial, operational, legal, and control powers among corporate governance participants. Particular attention is given to the accounting department, whose powers are considered within a two-component model of direct and indirect functions, as well as its interaction with the compliance management system in the context of the three lines of compliance control model.

The study found that effective prevention of credit transaction fraud is ensured by a clear institutional separation of strategic, managerial, operational, and control powers among corporate governance participants, where the accounting department functions not as a technical unit but as an institutional center of financial reliability, with a compliance management system serving as its end-to-end coordination mechanism. It has been proven that the practical effectiveness of preventing credit transaction fraud significantly increases when the role of the accounting department is reconsidered - from a technical unit for recording accounts to an institutional center of financial reliability and control-based reproducibility of business events. The proposed approach allows borrowing enterprises to build an integrated anti-fraud control system, in which compliance management serves as a continuous coordination mechanism that integrates accounting, analytical, and supervisory functions into a unified credit cycle risk management system

accounting and analytical support, internal control, internal audit, compliance, compliance management, economic security, fraud, anti-fraud measures, lending

Одержано (Received) 03.12.2025

*Прорецензовано (Reviewed) 15.12.2025
Прийнято до друку (Approved) 25.05.2026*